

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio
„Žiogelis“ direktoriaus
2017 m. rugsėjo 21 d.
įsakymu Nr. V1-65

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS

vykdymo vilniaus lopšelyje-darželyje „ŽIOGELIS“

TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo Vilniaus lopšelyje-darželyje „Žiogelis“ tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis bei Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas ar jo tėvai .

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA, INTERVENCIJA IR STEBĖSENA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių pedagogai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi darželio bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už lopšelio-darželio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio vadovas Vykdyto grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar direktoriaus pavaduotojos ugdymui dėl darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl lopšelio-darželio Tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus lopšelio-darželio Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Grupių auklėtojos ar direktoriaus pavaduotoja ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO, IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas ar bendruomenės narys reagudamas:

- 12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;
- 12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, rūpintojus ar darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 12.4. informuoja grupės auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;
- 12.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2).
13. Grupės auklėtoja gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:
  - 13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
  - 13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
  - 13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.
  - 13.4. užpildo pranešimą apie patyčias, jį perduoda Vykdyto grupės pirmininkui ar socialiniam pedagogui;
14. Užpildytą pranešimą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) pranešimą registruoja Patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 1).
  - 14.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.
  - 14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.
15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
  - 15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės, priedas Nr. 3), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
  - 15.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;
  - 15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose darželio dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.
18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelio-darželio teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
20. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama lopšelio-darželio bendruomenės narių apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.
21. Visi lopšelio-darželio darbuotojai supažindinami su Tvarkos aprašu pasirašytinai.
21. Tėvai su Tvarkos aprašu supažindinami tėvų susirinkimo metu arba atvykstant į darželį.
22. Tvarkos aprašas skelbiamas lopšelio-darželio internetinėje svetainėje
www.pavilnioziogelis.lt.

PATYČIŲ ATVĖJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F - fizinės

Ž - žodinės

K - kibernetinės

S - socialinės

V - vaikas

S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽIOGELIS“

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ar patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ar patyčias:	
Kada įvyko smurtą ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ar patyčios:	
Kokia patyčių ar smurto forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios ar smurtas vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių ar smurto dalyvius:

Vaiko/-ų, pedagogo/-ų <u>patyrusio/-ių patyčias</u> ar smurtą vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, pedagogo/-ų <u>kuris/ie tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, pedagogo/-ų <u>stebėjusio patyčias ar smurtą</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių ar smurto situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku, pedagogu patyrusiu patyčias ar smurtą:	
Vaiku, pedagogu kuris tyčiojosi ar smurtavo:	
Stebėtojais:	
Patyčių ar smurto dalyvių tėvais:	
Kitais darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽIOGELIS“
REAGAVIMO Į SMURTĄ AR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
VEIKSMŲ PLANAS**

